

Sarah Timme

Pogled svećenice: skandinavski proročanstva u umjetnosti 18. i 19. stoljeća

Takozvane völr (jd. völv; svećenica ili proročica) mogu se naći u mnoštvu srednjovjekovnih islandskih tekstova u kojima se prepričavaju mitološke priče. Popularizacijom skandinavskih mitova među umjetnicima druge polovine 18. stoljeća upravo su ovi likovi bili prvi koje se prikazivalo. Interes je za njima pobudio Thomas Gray izdavanjem engleskog prijevoda epa *Baldurs draumar* (Baldrov san), pod naslovom *Odinov silazak* (1762.), u kojem se pojavljuje völv. Kao što se može vidjeti u crtežima Henryja Fuselija (Johann Heinrich Füssli), mnogi su se umjetnici borili s transpozicijom völvae iz tekstualnog u slikarski prikaz. U razdoblju oko 1800. godine umjetnici su često prikazivali völr kao likove koji govore, odjevene u dugu, lepršavu draperiju. Ostali atributi völvura u povijesti umjetnosti uključuju velove i gola prsa. Potonji je karakterističan za prikaze Velleda, germanske svećenice koja se pojavljuje kao lik u Tacitovim djelima i u mnogim francuskim umjetničkim interpretacijama. Podrijetlo ostalih atributa svećenice, primjerice štap, može se pratiti do staronordijskih izvora. Uz Velledu i proročicu *Baldrovog sna* (na čijem se liku zasniva Wagnerova Erda iz *Prstena Nibelunga*, koja postaje i slikarski motiv nekolicine Wagnerovih sljedbenika zadnje četvrtine 19. stoljeća), svećenica koja proriče sudbinu nordijskih bogova u *Völuspái* (Proročanstvo svećenice) također je bila portretirana u nizu umjetničkih slika. U ilustracijama knjiga völr su, također, likovi koje se koristi na naslovnicaama te pritom služe kao vizualni nagovjestitelji teksta - najčešće prijevoda *Starije Edde*.